

держав, то поняття «василевс» — локальне, пов'язане здебільшого з історією Давньої Греції. Формуванню зазначених дефініцій сприятиме вирішення учнями завдань на включення поточного поняття у загальну систему понять, що вивчаються як у курсі історії Середніх віків, так і на уроках історії України.

Підкреслюючи вплив Візантії на Русь-Україну, варто зосередити увагу учнів на наступних факторах.

- Візантія сприяла християнізації Русі. Християнство пов'язувало Русь-Україну з Європою, зміцнювало її міжнародний авторитет.
- Християнська церква сприяла розвитку культури в усіх її проявах — літературі, архітектурі, освіті, образотворчому мистецтві тощо.
- Християнство, візантійські традиції вплинули на формування органів влади, судочинства, суспільні відносини Русі-України; поширювалася ідея божественного походження князівської влади.

Для актуалізації на уроці міжкурсового аспекту теми «Візантія» варто наголосити на впливі культури рومیїв на інші держави цього періоду.

Відповідно до нової програми, перший розділ маємо завершити практичним заняттям «Вплив перших середньовічних імперій на європейську історію». Такий підхід не тільки узагальнює навчальний матеріал, але й сприяє кращому розумінню учнями закономірностей і тенденцій розвитку середньовічних держав.

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ (7-8кл.)

Т. І. Мацейків, к. пед. н.

В документах ООН і ЮНЕСКО, що стосуються проблем освіти дітей і молоді нинішнього століття, зазначається, що підготування молоді до життя в полікультурному світі є одним із пріоритетних завдань сучасної освіти. В доповіді Міжнародної комісії з освіти для XXI ст. підкреслюється, що одна з найважливіших функцій сучасної школи — навчити людей жити під одним спільним дахом, допомогти їм перетворити існуючу взаємозалежність держав і етносів у свідому солідарність.

Розглядаючи освіту з соціокультурної точки зору, можна стверджувати, що вона є об'єктивним механізмом передачі необхідного досвіду, традицій, ціннісних орієнтацій. Досягнути мети становлення духовного потенціалу особистості учня можна лише шляхом занурення його в світ культури свого етносу та в світ кращих зразків світової культури.

За визначенням вітчизняних педагогів етнокультурна компетентність — це здатність учня вільно орієнтуватись у світі значень певної етнічної культури, розуміти мову, “коди”, “шифри” цієї культури й вільно творити рідною мовою. Здатність “читати” мову певної культури проявляється всередину і назовні цієї культури. Вільно пізнаючи й розуміючи окремі знаки культури, особа при цьому уявляє (свідомо або частіше підсвідомо) всю їх систему та загальні принципи побудови та організації. Завдяки цьому вона відрізняє “своє” від “чужого”, вільно будує поведінку всередині відповідної культури, відчувачи її межі, тобто край і початок іншої культури.

На уроках історії України в 7-8 класах етнокультурна компетентність учнів реалізується в знаннях матеріальної й духовної культури, історичного розвитку української нації, фольклору, традицій, звичаїв і обрядів рідного народу, а також в уміннях використовувати культурологічні знання.

У навчанні учнів 7-8 класів культурологічних тем на уроках історії України важливим є формування таких умінь учня як-от: характеризувати феномен української культури, історію її розвитку, місце в системі світової культури, оцінювати досягнення культури на основі знання історичного контексту їх створення; бути здатним до діалогу культур; вміти висловлювати і обґрунтовувати власну позицію до питань, що стосуються ціннісного ставлення до історичного минулого.

Учні мають навчитися характеризувати культурні досягнення різних історичних періодів, розпізнавати найвідоміші пам’ятки архітектури та образотворчого мистецтва X-XVII ст. та стисло описувати їх; порівнювати ідеї та цінності, характерні для тогочасної культури, із сучасними державотворчими ідеями та культурними цінностями народів України; оцінювати внесок окремих діячів у вітчизняну та світову культуру; набувати досвіду освоєння картини світу, що розширюється до культурологічного і вселюдського його розуміння.

КОМПЕТЕНТІСНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД ДО ПОБУДОВИ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ЗАВДАНЬ З ІСТОРІЇ

П. В. Мороз, к. пед. н.

У ході дослідження теми «Компетентісно орієнтована методика організації дослідницької діяльності в процесі навчання всесвітньої історії в основній школі» було розроблено компетентісно орієнто-